

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Рисунок

напрямок підготовки 6.010102 Початкова освіта

Освітній рівень – перший (бакалаврський)

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти
Програма № <u>1188</u>
<u>Жильцов</u> (підпис)
(прізвище, ініціали)
« <u> </u> » <u>2016</u> р.

2015–2016 навчальний рік

Розподіл годин відповідає навчальному плану. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи А.О. Та-
ранник

Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Рисунок» для студентів за напрямом підготовки 6.010102 «Початкова освіта»

Розробник: кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка Варивончик А.В.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва. Протокол від « 02 » грудня 2015 року № 5

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва

Ю.В. Романенкова

© _____, 2015 рік

© _____, 2016 рік

ЗМІСТ

I. Пояснювальна записка	4
II. Опис предмета навчальної дисципліни	6
III. Тематичний план навчальної дисципліни	7
IV. Програма навчальної дисципліни	8
<i>Змістовий модуль I. Науково-теоретичні основи рисунка. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі.</i>	8
<i>Змістовий модуль II. Конструктивний рисунок предметів. Виявлення форми предмета за допомогою світлотіні.</i>	9
V. Навчально-методична карта дисципліни	9
VI. Теми практичних занять	11
VII. Завдання для самостійної роботи	13
VIII. Карта самостійної роботи бакалавра	15
IX. Система поточного та підсумкового контролю	16
X. Методи навчання	17
XI. Методи контролю	18
XII. Методичне забезпечення курсу	19
XIII. Засоби діагностики успішності навчання	19
XIV. Рекомендована література (основна, додаткова)	21

І. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча навчальна програма з дисципліни “Рисунок” – невід’ємна частина освітньо-професійної підготовки вчителів у педагогічних навчальних закладах України. Зміст навчання курсу «Рисунок» забезпечується освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра педагогічної освіти за напрямом підготовки 6.010102 «Початкової освіти» та положеннями освітньо-кваліфікаційної характеристики вчителя освітньої школи.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, вмінь та навичок, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму засвоєння навчального матеріалу дисципліни “Рисунок”, необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Дисципліна “Рисунок” є основою навчання образотворчого мистецтва, профільюючим спеціальним предметом освітньо-професійної підготовки вчителів початкової освіти в педагогічних навчальних закладах України.

Структура змісту включає основні положення навчання рисунка, теоретичний та практичний матеріал.

Мета курсу – професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності для самостійного творчого вирішення завдань педагогічної образотворчої діяльності.

Завдання курсу:

- навчити студента професійного рисунка в зображенні предметів навколишнього середовища, рослинного і тваринного світу, людини;
- надати знання теоретичних основ з дисципліни “рисунок”, особливостей його художньої мови;
- навчити практичних навичок роботи різними графічними матеріалами;
- надати знання методики навчання школярів цього виду мистецтва;
- учити застосовувати здобуті знання та навички в галузі образотворчого мистецтва у вирішенні творчих, педагогічних, навчально-виховних, науково-методичних завдань з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей студентів.

Програма передбачає послідовне вивчення шляхом виконання різних завдань з натури, починаючи з простих предметів і закінчуючи студіюванням постановки з двох натурників на повний зріст, що є важливою ланкою в опануванні предмета. Вивчення натури в процесі виконання начерків має будуватись на невід’ємному зв’язку всіх елементів зображувальної мови: композиції, тонових, пластичних, просторових та світлотіньових співвідношень.

Вся система навчання рисунка повинна сприяти розвитку образного і абстрактного мислення студентів, вихованню творчого професіонала.

Вказані в програмі навчально-практичні завдання необхідно розглядати як обов'язковий мінімум. Навчально-творчі завдання мають варіативний характер. Залежно від рівня підготовки студентів можна змінювати тематику завдань, а також визначати кількість годин на вивчення кожної теми. При цьому важливо зберігати дидактичні засади навчання. Практичні завдання потрібно орієнтувати на розвиток творчих здібностей студентів у процесі цілеспрямованого засвоєння прийомів, способів зображення та художньої системи.

Основою викладання курсу є виконання академічних постановок з натури та короткочасних начерків. Кожне наступне завдання ускладнюється по зростаючій за методом послідовного засвоєння закономірностей системи навчання.

Структура програми поєднує такі основні напрями діяльності:

Теоретичну підготовку з основ рисунка.

Практичну роботу /навчальні завдання, начерки, замальовки, та творчі роботи/.

Навчально-творчу діяльність в період виконання самостійних робіт, а також під час проходження пленерної практики.

Методичну підготовку /практика в школі, виконання наочності за темами шкільної програми/.

Самостійну роботу студентів, створення творчої роботи.

Пріоритетним у навчанні рисунка є творчий підхід педагога, зумовлений художнім методом та методично обґрунтований.

Викладання рисунка зобов'язує впроваджувати дидактичний принцип навчання, приділяти важливу увагу культурі навчання-пізнання й головного принципу дидактики художньої педагогіки – принципу наочного навчання.

Головні вимоги, які ставляться до рисунків – це реальне, правдиве відображення предметів реальної дійсності. Вони мають бути без помилок, виконані на високому професійному рівні реалістичного рисунка.

Отже, в процесі навчання викладач повинен зосередити увагу студентів на вирішенні завдань програми й сформувати у них професійний культурний рівень майбутнього фахівця.

Після завершення курсу навчання випускник /бакалавр/ повинен:

- володіти знаннями та практичними навичками з предмета “Рисунок” та творчим методом втілення задуму в художньо-образну структуру композиції;
- легко орієнтуватись в теоретичних і методичних питаннях наочності і навчання, знати і володіти цими важливими засобами, які сприяють засвоєнню та закріпленню навчального матеріалу;
- знати історію методів викладання рисунка, вміти аналізувати твори мистецтва;
- володіти методикою викладання рисунка, користуючись наочними засобами в структурі навчального процесу.

Зміст програми передбачає методичне забезпечення процесу навчання рисунка, практичного опанування художньо-образної системи відображення предметних форм та явищ реального світу.

Основною умовою засвоєння навчального матеріалу предмета є виконання повного обсягу практичних завдань, вивчення теоретичного матеріалу, здійснення індивідуальної та самостійної роботи студентів.

Кращі роботи студентів залишаються у фонді інституту і використовуються в навчальному процесі як демонстративний матеріал.

II. Опис навчальної дисципліни

Курс підготовки фахівців	Напрямок підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
3 семестр	Шифр та назва галузі знань	Нормативна
Кількість кредитів, відповідних ECTS:		Рік підготовки: 3-й
	Шифр та назва напрямку підготовки: 6.010102 Початкова освіта	Семестр: 5, 6
		Аудиторні заняття: 118 год.
Змістових модулів: 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції
		Практичні: 40 год.
Загальна кількість годин: 144		Індивідуальна робота
		Модульний контроль: 6 год.
Тижневих годин: 1		Самостійна робота: 60 год.
		Вид контролю: 6 семестр-іспит

III. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів, тем	Аудиторна робота				
	Лекцій	Практична робота	Самостійна робота	Модульний контроль	Семестровий контроль
Змістовий модуль I. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі.					
Тема 1. Рисунок, його види й образотворчі засоби. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі.		7	10		
Тема 2.Рисунок з натури геометричних форм .		7	10		
Тема 3.Рисунок предметів домашнього вжитку простих за формою		7	10		
Тема 4.Конструктивний рисунок складних за формою предметів.		7	10	4	
Всього у розділі годин 72		28	40	4	
Змістовий модуль II. Конструктивний рисунок предметів. Виявлення форми предмета за допомогою світлотіні.					
Тема 5. Натюрморт з гіпсовою розеткою		4	5		
Тема 6. Рисунок з натури гіпсового орнаменту з передачею світлотіні.		3	5		
Тема 7.Конструктивний рисунок гіпсової капітелі		4	5		
Тема 8. Рисунок натюрморту з предметами вжитку різних форм.		3	5	2	36
Всього у модулі годин 72		14	20	2	36
Всього годин у 5,6 семестрі: 144		42	60	6	36

IV. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

V. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «РИСУНОК»

3 к., 5, 6 сем.. Разом: 324 год., лекції – 8 год., практичні заняття – 78 год., самостійна робота – 186 год.,
МКР – 16 год.

На V семестр

Тиждень	I–II	III–IV	V–VI	VII–VIII
Модулі	Змістовий модуль I			
Назва модуля	Науково-теоретичні основи рисунка. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі.			
Кількість балів за модуль	87 балів			
Лекції	1	2	3	4
Дати				
Теми лекцій				
Теми практичних занять	Рисунок, його види й образотворчі засоби. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі. <i>(відвідування – 3,5 балів; 10 балів за роботу)</i>	Рисунок з натури геометричних форм . <i>(відвідування – 3,5 балів; 10 балів за роботу)</i>	Рисунок предметів домашнього вжитку простих за формою <i>(відвідування – 3,5 балів; 10 балів за роботу)</i>	Конструктивний рисунок складних за формою предметів. <i>(відвідування – 3,5 балів; 10 балів за роботу)</i>
Самостійна робота	Засвоїти особливості зображення предметів простої та складної форми у перспективі <i>(5 балів)</i> .	Засвоїти особливості рисунку з натури геометричних форм. <i>(5 балів)</i> .	Засвоїти особливості рисунку предметів домашнього вжитку простих за формою <i>(5 балів)</i> .	Засвоїти особливості конструктивного рисунку складних за формою предметів. <i>(5 балів)</i> .
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота I <i>(25 балів)</i>			
Підсумок	99 балів			

На VI семестр

Тиждень	I–II	III–IV	V–VI	VI–VIII
Модулі	Змістовий модуль II			
Назва модуля	Конструктивний рисунок предметів. Виявлення форми предмета за допомогою світлотіні.			
Кількість бал. за модуль	92 бал			
Лекції	1	2	3	4
Дати				
Теми лекцій				
Теми практичних занять	Натюрморт з гіпсовою розеткою (<i>відвідування – 2 бали; 10 балів за роботу</i>)	Рисунок з натури гіпсового орнаменту з передачею світлотіні. (<i>відвідування – 1,5 балів; 10 балів за роботу</i>)	Конструктивний рисунок гіпсової капітелі (<i>відвідування – 2 бали; 10 балів за роботу</i>)	Рисунок натюрморту з предметами вжитку різних форм. (<i>відвідування – 1,5 балів; 10 балів за роботу</i>)
Самостійна робота	Засвоїти особливості натюрморту з гіпсовою розеткою (<i>5 балів</i>).	Засвоїти особливості рисуноку з натури гіпсового орнаменту з передачею світлотіні. (<i>5 балів</i>).	Засвоїти особливості конструктивного рисунок гіпсової капітелі (<i>5 балів</i>).	Засвоїти особливості рисуноку натюрморту з предметами вжитку різних форм. (<i>5 балів</i>).
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота II (<i>25 балів</i>)			
Підсумков	92 бал			
Підсум.	99+92= 191(коефіцієнт успішності 3,18)			
Іспит	(40 балів)			
Максим. к-ть балів	100			

VI ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.

Змістовий модуль I. Науково-теоретичні основи рисунка. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі.

Тема 1. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі.

Практична робота 1-7 год.

План виконання практичної роботи.

Мета: Навчитись пізнавати та передавати об'ємну форму предметів (куб); засвоїти конструктивний рисунок простих геометричних форм.

1. Композиційно розмістити фігур на форматі А-4.
2. Побудувати геометричні фігури лінійним прозорим рисунком з перспективним скороченням.

Рекомендована література	
Основна: [1]; [4]; [10].	Додаткова: [2]; [4]; [9]; [15].

Тема 2. Рисунок з натури геометричних форм.

Практична робота 2-7 год.

План виконання практичної роботи.

Мета: Навчитись на двомірній площині передавати тривимірне зображення; пізнати об'ємну форму предметів; засвоїти конструктивний рисунок геометричних форм.

1. Закомпанувати фігури на форматі А-4.
2. Побудувати геометричні фігури лінійним прозорим рисунком з перспективним скороченням.

Рекомендована література	
Основна: [1]; [4]; [10].	Додаткова: [2]; [4]; [9]; [15].

Тема 3: Рисунок предметів домашнього вжитку простих за формою.

Практична робота 3-7 год.

План виконання практичної роботи.

Мета: Навчитись правильно бачити форму предметів, розуміти її і зображувати на площини такою, якою вона сприймається нашим зором.

1. Композиційно розташувати рисунок у форматі, побудувати предмети,

передати об'єм.

2. Передати фактури поверхні предметів, тональної плановості в рисунку за допомогою метода “штрих за формою”. Узагальнення роботи.

Рекомендована література	
Основна: [1]; [4]; [10].	Додаткова: [2]; [4]; [9]; [15].

Тема 4: Конструктивний рисунок предметів складних за формою.

Практична робота 4-7 год.

План виконання практичної роботи.

Мета: Засвоїти конструкцію складних предметів, вчитись правильно розподіляти предмети на площині за планами, завдяки прозорому рисунку.

1. Зробити легкий лінійно-конструктивний рисунок з чіткою побудовою усіх предметів.
2. Детальна проробка форми, плановість у зображенні, завершення.

Рекомендована література	
Основна: [1]; [4]; [10].	Додаткова: [2]; [4]; [9]; [15].

Змістовний модуль II: Конструктивний рисунок предметів. Виявлення форми предмета за допомогою світлотіні.

Тема 5: Натюрморт з гіпсовою розеткою.

Практична робота 5-4 год.

План виконання практичної роботи.

Мета: Навчитись рисунку натюрморта, виявленню композиційного центру.

1. Композиція рисунка, розміщення зображення на аркуші за правилами побудови натюрморта.
2. Конструктивна побудова предметів складної форми.
3. Світло-тіньова детальна проробка форми, плановість у зображенні. Узагальнення роботи.

Рекомендована література	
Основна: [1]; [4]; [10].	Додаткова: [2]; [4]; [9]; [15].

Тема 6: Рисунок з натури гіпсового орнаменту з передачею світлотіні.

Практична робота 6-3 год.

План виконання практичної роботи.

Мета: вчитись передавати форму предмета засобами світлотіні на білому гіпсі.

1. Композиція рисунка, нанесення загальної форми і основних вісей орнаменту. Нанесення деталей орнаменту.
2. Світло-тіньова проробка форми, одночасне моделювання деталей. Завершення роботи.

Рекомендована література	
Основна: [1]; [4]; [10].	Додаткова: [2]; [4]; [9]; [15].

Тема: 7. Конструктивний рисунок гіпсової капітелі.

Практична робота 7-4 год.

План виконання практичної роботи.

Мета: засвоєння принципів лінійно-конструктивної побудови форми. Вчитись бачити “велику форму.”

1. Ознайомлення із загальною будовою форми капітелі. Композиційне розташування на форматі “великої форми”.
2. Конструктивний рисунок капітелі, використовуючи метод послідовності від “великої форми” до детальної проробки.

Рекомендована література	
Основна: [1]; [4]; [10].	Додаткова: [2]; [4]; [9]; [15].

Тема: 8. Рисунок натюрморту з предметами вжитку різних форм.

Практична робота 8-3 год.

План виконання практичної роботи.

Мета: навчитись рисунку натюрморту з предметами вжитку різних форм, показати перший і другий плани.

1. Композиція рисунка, розміщення зображення на аркуші за правилами побудови натюрморту з різних предметів.
2. Конструктивна побудова предметів складної форми.
3. Світло-тіньова детальна проробка форми, плановість у зображенні.

Рекомендована література

Основна: [1]; [4]; [10].	Додаткова: [2]; [4]; [9]; [15].
--------------------------	---------------------------------

VII ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I. Науково-теоретичні основи рисунка. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі.

Тема 1. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі.

Самостійна робота 1-10год.

Побудувати геометричні фігури лінійним прозорим рисунком з перспективним скороченням. Композиція усіх фігур на форматі.

Рекомендована література	
Основна: [1]; [4]; [10].	Додаткова: [2]; [4]; [9]; [15].

Тема 2. Рисунок з натури геометричних форм.

Самостійна робота 2-10год.

Побудувати геометричні фігури лінійним прозорим рисунком з перспективним скороченням. Композиція усіх фігур на форматі.

Рекомендована література	
Основна: [1]; [4]; [10].	Додаткова: [2]; [4]; [9]; [15].

Тема 3: Рисунок предметів домашнього вжитку простих за формою.

Самостійна робота 3-10год.

Композиційно розташувати рисунок у форматі, побудувати предмети, передати об'єм.

Рекомендована література	
Основна: [1]; [4]; [10].	Додаткова: [2]; [4]; [9]; [15].

Тема 4: Конструктивний рисунок предметів складних за формою.

Самостійна робота 4-10год.

Зробити легкий лінійно-конструктивний рисунок з чіткою побудовою усіх предметів.

Рекомендована література

Основна: [1]; [4]; [10].	Додаткова: [2]; [4]; [9]; [15].
--------------------------	---------------------------------

Змістовий модуль II. Конструктивний рисунок предметів. Виявлення форми предмета за допомогою світлотіні.

Тема 5: Натюрморт з гіпсовою розеткою.

Самостійна робота 5-5год.

Виконати світлотіньовий рисунок гіпсової розетки.

Рекомендована література	
Основна: [1]; [4]; [10].	Додаткова: [2]; [4]; [9]; [15].

Тема 6: Рисунок з натури гіпсового орнаменту з передачею світлотіні.

Самостійна робота 6-5год.

Виконати рисунок з передачею гіпсового орнаменту багато тоновими переходами світлотіні.

Рекомендована література	
Основна: [1]; [4]; [10].	Додаткова: [2]; [4]; [9]; [15].

Тема: 7.Конструктивний рисунок гіпсової капітелі.

Самостійна робота 7-5год.

Конструктивно побудувати капітель з легкою передачею світлотіні.

Рекомендована література	
Основна: [1]; [4]; [10].	Додаткова: [2]; [4]; [9]; [15].

Тема:8. Рисунок натюрморту з предметами вжитку різних форм.

Самостійна робота 8-5год.

Виконати світлотіньовий рисунок натюрморту з предметами вжитку різних форм.

Рекомендована література	
Основна: [1]; [4]; [10].	Додаткова: [2]; [4]; [9]; [15].

VIII КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Змістовий модуль та теми курсу	кільк. годин	Бали
Змістовий модуль I		
Змістовий модуль I. Науково-теоретичні основи рисунка. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі.		
Рисунок, його види й образотворчі засоби. Зображення предметів простої та складної форми у перспективі.	<i>10</i>	5
Рисунок з натури геометричних форм.	<i>10</i>	5
Рисунок предметів домашнього вжитку простих за формою	<i>10</i>	5
Техніка вишивки «вирізування»	<i>10</i>	5
Змістовий модуль II		
Конструктивний рисунок предметів. Виявлення форми предмета за допомогою світлотіні.		
Натюрморт з гіпсовою розеткою.	<i>5</i>	5
Рисунок з натури гіпсового орнаменту з передачею світлотіні.	<i>5</i>	5
Конструктивний рисунок гіпсової капітелі.	<i>5</i>	5
Рисунок натюрморту з предметами вжитку різних форм.	<i>5</i>	5
Разом:	<i>60</i>	40

ІХ. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Рисунок» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 7.1, табл. 7.4.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекцій	-	-	-
2	Відвідування практичних занять	1	21	21
3	Робота на практичному занятті	10	8	80
4	Самостійна робота	5	8	40
5	МКР	25	2	50
Підсумковий рейтинговий бал				191

Таблиця 7.2.

Розподіл балів, які отримають студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Кількість балів за коефіцієнтом	ПМК	Загальна сума балів
Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 2									
T1	T2	T3	T4	МК	T5	T6	T7	T8	МК					
18,5	18,5	18,5	18,5	25	17	16,5	17	16,5	25	191	3,18	60	40	100
99					92									

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
68 – 60	«задовільно»	E
74 – 69	«задовільно»	D
81 – 75	«добре»	C
89 – 82	«добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

X. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

- *словесні*: із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, семінари, пояснення, розповідь, бесіда;
- *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;
- *практичні*: ескізування, вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; з використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної та творчої діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

XI. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

- **методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, іспит.
- **методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт.
- **методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.
- **представлення навчально-методичних та творчих робіт, семестровий перегляд.**

Таблиця 8.4

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень бакалаврів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь
«добре»	повні, систематичні знання із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань, але у відповіді студента наявні незначні помилки
«задовільно»	знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхова обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача
«незадовільно»	відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення; неспроможність до навчання чи невиконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра практичних заняттях, бали за виконання самостійної роботи, а також модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

ХІІ. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- навчально-предметний фонд;
- зразки робіт студентів та репродукції творів майстрів;
- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники (частково в електронному вигляді);
- робоча навчальна програма;
- засоби підсумкового контролю: семестровий перегляд з оцінюванням навчальних та творчих робіт для контролю знань студентів з навчальної дисципліни **«Рисунок»**.

ХІІІ. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте поняття «рисунок»
2. Назвіть, що таке компановка в листі.
3. Назвіть види й образотворчі засоби рисунку.
4. Охарактеризуйте зображення предметів простої форми.
5. Опишіть предмети складної форми.
6. Охарактеризуйте, що таке перспектива.
7. Назвіть речі і предмети де можна подати перспективу.
8. Опишіть лінійну перспективу, як вона виглядає (наведіть приклади).
9. Опишіть повітряну перспективу, як вона виглядає (наведіть приклади).
10. Охарактеризуйте, яким чином можна передати предмет на папері.
11. Охарактеризуйте можливість передачі квітів в рисунку на папері.
12. Опишіть, яким чином можливо показати драперію в рисунку.
13. Охарактеризуйте, як передати предмет в просторі завдяки рисунку.
14. Опишіть послідовність, з чого починається рисунок на папері.
15. Охарактеризуйте, що таке тональне рішення в рисунку.
16. Охарактеризуйте, що таке штриховка.
17. Назвіть методи штриховки.
18. Охарактеризуйте, яким чином можна передати предмет в просторі.
19. Назвіть відомих художників-графіків.
20. Назвіть сучасних авторів які працює з рисунком (графікою).

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Основна:

2. Хитров А.Е., Катуркин Г.И., Рабинович М.Ц. Рисунок: учебное пособие. - М.: ВКИ, 1957. - 325 с.
3. Костерин Н.П. Учебное рисование: учебное пособие. - М.: Просвещение, 1980. - 269 с.
4. Ростовцев Н.Н. История методов обучения рисованию: учебное пособие. - М.: Просвещение, 1982. - 238 с.
5. Ростовцев Н.Н. Рисование головы человека. – М.: Просвещение, -1989.-436с.
6. Михайлова О.В. Учебный рисунок в Академии художеств XVIII века.- М.: Просвещение, 1951.-140с.
7. Барщ А. Наброски и зарисовки: учебное пособие. - М.: Просвещение, 1958.- 235с.
8. Сидоров А.А. Рисунок старых русских мастеров.- М.: Просвещение, 1960.- 335с.
9. Соловьев А.М., Смирнов Г.Б., Алексеева Е.С. Учебный рисунок.- М.: Просвещение, -1953.-189с.
10. Серов А.М. Рисунок: учебное пособие.– М.: Просвещение, -1975.-320с.

Додаткова

1. Сапожников А.П. Полный курс рисования.- М.: Алев-в, - 2003.-141с.
2. Репин об искусстве.- М.: Просвещение,- 1960.- 276с.
3. Бродский И.А. Репин-педагог.- М.: Просвещение,- 1960.- 383с.
4. Волков Н.Н. Восприятие предмета и рисунка.- М.: Просвещение,- 1950.-313с.
5. Гинзбург И.П. П. Чистяков и его педагогическая система.- М.-Л.,-1940.-128с.
6. Ватагин В.А. Изображение животного. – М.: Просвещение,-1957.-198с.
7. Лаптев А. Как рисовать лошадь.-М.: Просвещение,-1953.-157с.
8. Барщ А. Рисунок в средней художественной школе.- М.: Просвещение,- 1957.235с.
9. Барщ А. Рисунок в высшей художественной школе.- М.: Просвещение,- 1957.287с.
10. Михайлова О.В. Заметки о рисовании человека.-М.: Просвещение,- 1960.-89с.
11. Дейнека А. Учитесь рисовать.- М.: Просвещение,-1960.-200с.
12. Осипов Д.М. Самостоятельное обучение основам изобразительного искусства.-М.: Просвещение,-1962.-378с.
13. А.М.Соловьев «Учитесь рисовать»- пособие написанное под руководством Дейнеки, в нем обобщен многолетний опыт работы кафедры рисунка МГХИ им В.И.Сурикова.- М.: Просвещение,- 1961.-489с.

- 14.Королев В.А. Учебный рисунок.- М.: Просвещение , -1981.-297с.
- 15.Орловский Г.И. О художественном образовании учителя рисования.- М.: Просвещение,-1961.-324с.
- 16.Ростовцев Н.Н. Очерки по истории методов преподавания рисунка. – М.: Просвещение,-1983.267с.
- 17.Аксенов К.Н. Рисунок.- М.: Просвещение,-1987.-79с.